

DILEME POIMENOVANJA TIPOV PODNEBJA V OSNOVNI ŠOLI

Zdenka Schauer*

Povzetek

Poznavanje podnebja je za geografe izrednega pomena, saj je z njim vzročno in posledično povezanih veliko dejavnikov in procesov v pokrajini. Zato ni zanemarljivo, kako ga spoznavajo učenci, za katere je pri tem glavni pripomoček učbenik za geografijo. S člankom, v katerem je prikazan pregled poimenovanja tipov podnebja v učbenikih geografije za osnovno šolo, želimo opozoriti na problematiko ne povsem enotnega poimenovanja posameznega tipa podnebja v učbenikih, kar nemalokrat povzroči vprašanja in dileme o pravilnosti njihovih imen in tudi umeščanja v prostoru.

Ključne besede: tipi podnebja, poimenovanje, osnovnošolski učbeniki

DILEMMAS OF CLIMATE CLASSIFICATION AT PRIMARY LEVEL

Abstract:

The knowledge of climate is very important for geographers, as numerous factors and processes in the environment are connected with it, either as the cause or as the result. Therefore it is not unimportant in what way pupils are taught about it, and how it is explained in the geography manual. The aim of this article, containing the survey of climate classification in primary level manuals, is to pay attention to the problems of not entirely uniform definitions of certain climate types in the manuals, which can result in questions and dilemmas about the right terms used, and with regard to localization.

Keywords: types of climate, denomination, primary level manuals

Uvod

V programu osnovne šole je v učnem načrtu geografija opredeljena kot »obvezen šolski predmet s temeljno izobraževalno vrednostjo ..., celostno in problemsko učno področje, ki učence usmerja v razumevanje sveta, dojemanje dinamičnega součinkovanja elementov, ki ga sestavljajo, ter v prepoznavanje njegovega nenehnega razvoja in preoblikovanja«. (Učni načrt, 2011.) Iz tega je razvidno, da geografija v šolah že dolgo ni več le golo pridobivanje informacij oziroma spoznavanje dejstev, temveč sloni na celostni in kritični obravnavi – pridobivanju znanja; predvsem na podlagi miselnih veščin, praktičnih spretnosti, oblikovanju stališč in vrednot. Ena od vsebin obravnavanja geografije je tudi podnebje, kateremu zaradi ugotovljenega spreminjanja in posledic tega vedno več pozornosti namenjajo tudi druge vede.

* Zdenka Schauer je učiteljica geografije in zgodovine. Poučuje v Osnovni šoli Martina Krpana v Ljubljani.
zdenka.schauer@guest.arnes.si

Podnebje v učnem načrtu za osnovne šole

Tako kot druge vsebine tudi podnebje v učnem načrtu ni opredeljeno in obravnavano kot izključno samostojna vsebina. V splošnih ciljih je opredeljeno v okviru *poznavanja* in *razumevanja* glavnih naravnih sistemov na Zemlji, in sicer tako, da učenci spoznavajo podnebje v povezanosti z vsemi dejavniki, ki vplivajo nanj v obravnavanem območju oziroma prostoru, in njegovimi posledicami za druge elemente ali dejavnike v tem prostoru. Tako učenci z osnovnim geografskim znanjem, podkrepljenim tudi z znanjem drugih učnih področij, prepoznavajo in razumejo vzroke za oblikovanje podnebja v določeni pokrajini, jih kritično presojujejo in vrednotijo. Pri tem razvijajo tudi v splošnih ciljih omenjene *spretnosti*, kot so kartografska, numerična in funkcionalna pismenost, terenske metode in tehnike dela, vrednotenje protislovij v okolju, prepoznavanje nujnosti trajnostnega razvoja itd., in hkrati tudi *vrednote*, ki se nanašajo na ozaveščanje o trajnostnem razvoju na lokalni in širši ter planetarni ravni, o ohranjanju zdravega okolja za prihodnje generacije ... (podnebne spremembe – vzroki, posledice, preprečevanje in reševanje problemov).

V operativnih ciljih in vsebinah učnega načrta pojem podnebja ni pogosto naveden, vendar pa ga lahko zasledimo kot del obravnavane vsebine, saj celosten pristop ne dopušča, da bi se obravnavanju podnebja ognili. V *šestem razredu* je tako na primer podnebje vključeno v cilje, ki opredeljujejo razumevanje osnovnih značilnosti toplotnih in rastlinskih pasov, spoznavanje različnega načina življenja ljudi glede na prevladujoče reliefne oblike, podnebje in rastlinstvo ter primerjanje osnovnih temperaturnih in padavinskih značilnosti posameznih toplotnih pasov ter njihov vpliv na rastlinstvo in živalstvo. V *tretji triadi* se podnebje obravnava v okviru različnega okolja – toplotni pas, kontinent, ožja regija oz. naravna enota, vendar vedno v povezavi z drugimi dejavniki pokrajine. V učnem načrtu je tudi pri operativnih ciljih za sedmi, osmi in deveti razred pojem podnebja zaslediti redko. V glavnem je naveden v povezavi z rastlinstvom, reliefom in lego obravnavane pokrajine ter s toplotnimi pasovi in klimogrami. Učenci sklepajo o razmerah v podobni ali drugačni pokrajini in ob tem ugotavljajo enakosti ali podobnosti v podnebjju. Ob tem spoznavajo določene tipe podnebja. V učnem načrtu ni ciljev, v katerih bi bilo navedeno poznavanje določenega tipa podnebja, tudi ne v operativnih ciljih, ki so označeni kot izbirni cilji. Iz teh je razvidno, da znajo učenci sklepati o vplivih na podnebje, ugotavljati, razložiti in utemeljevati povezanost podnebja, rastlinstva, reliefa, prsti v pokrajini, vrednotiti pomen določenih dejavnikov na podnebje in obratno, vrednotiti vpliv podnebja na naravno in družbeno okolje (poselitev, gospodarstvo, način življenja ...).

Tipi podnebja po razredih v osnovnošolskih učbenikih

V članku so predstavljena poimenovanja tipov podnebja v osnovnošolskih učbenikih, ki jih je potrdil Strokovni svet RS za splošno izobraževanje, in so v osnovnih šolah v uporabi kot učni pripomoček. Pregledani so bili vsi imenovani učbeniki za geografijo 6.–9. razreda za osnovno šolo. To so učbeniki, ki so jih izdale založbe: DZS, Mladinska knjiga (MK), Modrijan in Rokus Klett.

Tipi podnebja, ki so navedeni v omenjenih učbenikih, so v razpredelnicah razporejeni po razredih, v okviru določene teme in po učbenikih posameznih založb. Iz razpredelnic je razvidno, da se v učbenikih posameznih založb navajanje tipov podnebja pojavlja dokaj različno. Pri nekaterih

so tipi navedeni v okviru vsake obravnavane teme, na primer v uvodni predstavitvi kontinenta kot celote, in nato še pri naravnih enotah posameznega kontinenta. Pri drugih učbenikih pa opazimo, da so se pri obravnavanju in navajanju tipov podnebja avtorji omejili le na prvi del (kontinent kot celota) ali pa na drugi del (naravne enote). Glede na to je pogostost zapisa posameznega tipa podnebja v vsakem učbeniku drugačna. Kaj je bolj ustrezno, je po vsej verjetnosti odvisno od tistega, ki učbenik uporablja (njegove potrebe in navade ...). Bolj kot pogostost omenjanja tipov podnebja pa je pomembno njihovo poimenovanje. Tu naletimo na celo paleto imen, med katerimi hitro izluščimo »že ustaljena« in v praksi pogosteje navedena. Večkrat jih zasledimo tako v učbenikih ene založbe kot tudi drugih založb. Srečujemo pa se tudi s številnimi »enkratnimi« poimenovanji tipov podnebja.

Preglednica št. 1: Tipi podnebja v učbenikih za šesti razred

Tip podnebja v okviru teme <i>TOPLOTNI PASOVI</i>	ZALOŽBA			
	MK - 2011	DZS - 2004	Modrijan - 2008	Rokus Klett - 2008
vlažno ali ekvatorialno		str. 56		
ekvatorialno				str. 48
savansko		str. 56		str. 48
puščavsko		str. 56		str. 48
monsunsko				str. 49
sredozemsko		str. 57		str. 49
oceansko		str. 58		str. 50
celinsko		str. 58		str. 50
omiljeno sredozemsko				str. 51
gorsko		str. 58		str. 51
zmerno celinsko				str. 51
zmerno hladno				str. 51
tundrsko				str. 52
polarno		str. 62		str. 52

Preglednica št. 2: Tipi podnebja, ki so navedeni samo v enem učbeniku

ZALOŽBA	
DZS - 2004 - vlažno ekvatorialno	Rokus Klett - 2008 - ekvatorialno - monsunsko - omiljeno sredozemsko - zmerno celinsko - zmerno hladno - tundrsko

V učbenikih za šesti razred sta opazni dve večji nasprotji, in sicer da učbenika založb Mladinska knjiga in Modrijan v okviru teme Toplotni pasovi ne navajata tipov podnebja, medtem ko jih preostala dva učbenika, založbi DZS in Rokus Klett, navajata. In drugo opazno nasprotje; v navajanju tipov podnebja izstopa učbenik založbe Rokus Klett, v katerem se učenci seznanijo pravzaprav že kar z vsemi tipi podnebja za osnovnošolski nivo. Pri pregledu pa ne moremo zanemariti tudi dejstva, da so, gledano primerjalno, navedena različna poimenovanja tipov podnebja.

Preglednica št. 3: Tipi podnebja v učbenikih za sedmi razred

Tip podnebja v okviru teme	ZALOŽBA			
	MK - 2000	DZS - 2005	Modrijan - 2009	Rokus Klett - 2009
<i>EVROPA</i>				
oceansko			str. 9	str. 12

celinsko			str. 10	str. 12
zmerno hladno				str. 12
tundrsko			str. 10	
tundrsko subpolarno				str. 12
sredozemsko			str. 10	str. 12
gorsko			str. 10	
JUŽNA EVROPA				
sredozemsko	str. 44	str. 16	str. 18, 19	str. 40
mediteransko			str. 19	
gorsko				str. 40
celinsko		str. 17	str. 19	str. 40
oceansko				str. 40
JUGOVZHODNA EVROPA				
celinsko	str. 54	str. 17		str. 34
sredozemsko		str. 16		str. 34
gorsko	str. 54			str. 34
SREDNJA EVROPA				
celinsko	str. 64, 66	str. 26, 29	str. 39	str. 22
prehodno celinsko		str. 26		
oceansko	str. 64	str. 26, 34		str. 22
gorsko	str. 64, 68, 74	str. 26, 31	str. 39	str. 22
ZAHODNA EVROPA				
oceansko	str. 84, 85	str. 36, 38	str. 61	str. 50
atlantsko			str. 61	
sredozemsko	str. 85			str. 50
celinsko				str. 50
gorsko				str. 50
SEVERNA EVROPA				
tundrsko				str. 58
zmerno hladno				str. 58
oceansko	str. 93	str. 40	str. 84	str. 58
celinsko		str. 40	str. 84	
prehodno celinsko		str. 41	str. 85	
VZHODNA EVROPA IN SEVERNA AZIJA				
tundrsko				str. 67
zmerno hladno				str. 67
celinsko	str. 101		str. 99	str. 67
AZIJA				
polarno				str. 76
celinsko				str. 76
puščavsko	str. 101			str. 76
monsunsko	str. 116			str. 76
ekvatorialno				str. 76
sredozemsko				str. 76
gorsko				str. 76
VZHODNA AZIJA				
monsunsko		str. 50		
gorsko		str. 50		
puščavsko		str. 50		
JUGOVZHODNA AZIJA				
monsunsko				str. 93
JUŽNA AZIJA				

monsunsko				str. 94
JUGOZAHODNA AZIJA				
sredozemsko				str. 96
puščavsko	str. 130			
SREDNJA AZIJA				
celinsko				str. 98

Preglednica št. 4: Tipi podnebja, ki so navedeni samo v enem učbeniku

ZALOŽBA			
MK - 2000 - prehodno med celinskim in oceanskim	DZS - 2005	Modrijan - 2009 - mediteransko - atlantsko	Rokus Klett - 2009 - zmerno hladno - tundrsko subpolarno - polarno - ekvatorialno

Tudi za sedmi razred je očitno, da učbenik založbe Mladinska knjiga ne navaja tipov podnebja v uvodni temi – spoznavanje kontinenta Evropa. Sicer pa je iz preglednice opazno, da posamezni učbeniki različno pogosto navajajo posamezni tip podnebja tudi po temah – naravnih enotah, tako za Evropo kot Azijo. Samo učbenik založbe Modrijan navaja tudi pojma mediteransko – za sredozemsko in atlantsko – za oceansko podnebje. V učbeniku Rokus Klett pa so navedeni tudi nekateri tipi podnebja (zmerno hladno, tundrsko subpolarno, polarno in ekvatorialno), ki jih drugi učbeniki ne navajajo.

Preglednica št. 5: Tipi podnebja v učbenikih za osmi razred

Tip podnebja v okviru teme	ZALOŽBA			
	MK - 2003	DZS - 2004	Modrijan - 2010	Rokus Klett - 2010
AFRIKA				
ekvatorialno	str. 12	str. 16	str. 10	str. 15, 26
podnebje tropskega deževnega gozda	str. 12			
vlažno tropsko		str. 16		
omiljeno ekvatorialno				str. 15, 27
savansko	str. 12	str. 16	str. 10	str. 15
puščavsko			str. 10	str. 15, 24
tropsko puščavsko	str. 12			
subtropsko puščavsko	str. 12			
polpuščavsko		str. 16	str. 10	str. 15
sredozemsko	str. 12, 32	str. 16	str. 11	str. 15, 19, 24
mediteransko		str. 16		
vlažno subtropsko		str. 16	str. 12	str. 15
AVSTRALIJA in OCEANIJA				
sredozemsko	str. 32		str. 37	str. 68
subtropsko		str. 78		
vlažno subtropsko	str. 32, 38			
oceansko	str. 32, 36	str. 84	str. 44	str. 68
zmerno toplo		str. 78		
tropsko	str. 38		str. 47	
monsunsko				str. 68
puščavsko				str. 68
SEVERNA AMERIKA				
polarno	str. 47	str. 44		str. 38

tundrsko			str. 63	str. 38
podnebje večnega snega in ledu			str. 63	
subpolarno	str. 47	str. 44		
hladno celinsko		str. 44		
zmerno hladno	str. 47			str. 38
celinsko zmerno toplo	str. 47			
suho celinsko	str. 47	str. 45		
vlažno celinsko			str. 62	
celinsko		str. 44		str. 38
oceansko	str. 47			str. 38
vlažno subtropsko	str. 47	str. 45	str. 62	str. 38
sredozemsko	str. 47		str. 62	str. 38
polpuščavsko				str. 38
puščavsko		str. 45		str. 38
gorsko				str. 38
SREDNJA AMERIKA				
savansko				str. 38
stepsko		str. 63		
vlažno tropsko		str. 63		
JUŽNA AMERIKA				
ekvatorialno	str. 62	str. 63	str. 92	str. 56
vlažno tropsko		str. 63		
savansko	str. 63	str. 63		str. 56
subtropsko	str. 63			
vlažno subtropsko				str. 56
zmerno toplo	str. 63		str. 92	
sredozemsko	str. 63			str. 56
oceansko	str. 63			str. 56
tundrsko				str. 56
gorsko				str. 56
visokogorsko		str. 64		
puščavsko				str. 56
POLARNI SVET				
polarno			str. 104	str. 81
tundrsko			str. 104	

Preglednica št. 6: Tipi podnebja, ki so navedeni samo v enem učbeniku

ZALOŽBA			
MK - 2003 - podnebje tropskega deževnega gozda - tropsko puščavsko - subtropsko puščavsko - celinsko zmerno toplo	DZS - 2004 - vlažno tropsko - mediteransko - hladno celinsko - celinsko - stepsko - visokogorsko	Modrijan - 2010 - podnebje večnega snega in ledu	Rokus Klett - 2010 - omiljeno ekvatorialno - gorsko

Iz navedenega je razvidno, da je obravnavanje podnebja in s tem tipov podnebja v učbenikih za osmi razred dobro zastopano, čeprav ne enakomerno pri vseh. Po pogostosti navajanja tipov podnebja ponovno izstopa učbenik založbe Rokus Klett, obratno pa učbenik založbe Modrijan. Čeprav prvi prednjači v navajanju, pa navaja le dva tipa podnebja (omiljeno ekvatorialno in gorsko), ki ju preostali učbeniki za osmi razred ne omenjajo. Ravno tako tudi učbenik založbe Modrijan navaja tip podnebja (podnebje večnega snega in ledu), ki ga ni zaslediti v nobenem od preostalih učbenikov, ne glede na razred. Učbenika preostalih dveh založb imata

zapisane tipe podnebjja, Mladinska knjiga štiri tipe in DZS šest tipov, ki so kot enkratni v zapisu učbenikov za osmi razred.

Preglednica št. 7: Tipi podnebjja v učbenikih za deveti razred

Tip podnebjja v okviru teme	ZALOŽBA			
	MK - 2003	DZS - 2003	Modrijan - 1999	Rokus Klett - 2011
ALPSKE POKRAJINE				
gorsko	str. 42	str. 23	str. 27, 103	str. 19, 55, 81
celinsko		str. 23		
PREDALPSKE POKRAJINE				
zmerno celinsko	str. 51	str. 39	str. 27, 108,	str. 19, 63
DINARSKE POKRAJINE				
zmerno celinsko	str. 63	str. 56	str. 27, 121	str. 19, 81
gorsko			str. 121	
PRIMORSKE POKRAJINE				
submediteransko	str. 74			
primorsko			str. 27, 127	
zmerno sredozemsko		str. 70		str. 19, 89
PANONSKE POKRAJINE				
celinsko	str. 84	str. 83		str. 73
zmerno celinsko			str. 27, 136	

Preglednica št. 8: Tipi podnebjja, ki so navedeni samo v enem učbeniku

ZALOŽBA			
MK - 2003	DZS - 2003	Modrijan - 1999	Rokus Klett - 2011
- submediteransko	- primorsko		

V učbenikih za deveti razred je opaziti najmanj odstopanj glede pogostosti navajanja in tudi glede poimenovanja tipov podnebjja. Samo pri temi Primorski svet Slovenije sta v dveh učbenikih navedena tipa podnebjja, ki ju v preostalih treh učbenikih ne zasledimo. Preostala poimenovanja se ujemajo v vseh obravnavanih učbenikih.

Med vsemi navedenimi tipi podnebjja izstopajo nekateri, ki so pri navajanju v učbenikih zastopani posamično ne le za določen razred, temveč tudi v primerjavi z učbeniki za vse razrede. Več jih zasledimo v učbenikih geografije za osnovno šolo založbe Mladinska knjiga, in sicer pet: podnebjje tropskega deževnega gozda, tropsko puščavsko, subtropsko puščavsko, celinsko zmerno toplo, submediteransko; v učbenikih založbe DZS ravno tako pet tipov podnebjja: vlažno ekvatorialno, vlažno tropsko, hladno celinsko, stepsko in visokogorsko. Pri založbi Rokus Klett so navedli tri tipe podnebjja, ki jih zasledimo le v njihovih učbenikih: omiljeno sredozemsko, omiljeno ekvatorialno in tundrsko subpolarno. Ravno toliko izjem imajo učbeniki založbe Modrijan, in sicer tri tipe podnebjja: primorsko, podnebjje večnega snega in ledu in vlažno celinsko.

Koliko tipov podnebjja in kateri so navedeni v učbenikih geografije za osnovno šolo?

Taka in podobna vprašanja so bila že večkrat zastavljena. Tokrat se je ponudila priložnost, da to ugotovimo in pregledamo, v čem so si avtorji enotni in kje se razhajajo. Izkazalo se je, da je v geografskih učbenikih za osnovno šolo navedenih kar šestintrideset poimenovanj tipov podnebjja. Od teh je dvajset takih, ki se pojavljajo v učbenikih vseh štirih založb. Ti tipi podnebjja so: oceansko, celinsko, zmerno celinsko, suho celinsko, pre-

hodno celinsko, gorsko, zmerno hladno, tundrsko, subpolarno, polarno, sredozemsko, mediteransko, zmerno sredozemsko, puščavsko, polpuščavsko, monsunsko, ekvatorialno, savansko, vlažno subtropsko, tropsko. Naštete tipe podnebja tudi največkrat omenjamo in tako poimenovane obravnavamo pri pouku. Drugače pa je, ko se srečamo z nekaterimi od šestnajstih, ki se navajajo v učbenikih posameznih založb le enkratno. Torej jih v drugih učbenikih ne najdemo. To so: vlažno ekvatorialno, vlažno tropsko, podnebje tropskega deževnega gozda, omiljeno ekvatorialno, tropsko puščavsko, subtropsko puščavsko, stepsko, celinsko zmerno toplo, vlažno celinsko, hladno celinsko, submediteransko, primorsko, omiljeno sredozemsko, visokogorsko, tundrsko subpolarno, podnebje večnega snega in ledu.

Za konec

Ob vsej tej množici tipov podnebja se postavlja vprašanje, ali znamo vse navedene pravilno prostorsko umestiti. Včasih se zazdi, da je avtor želel le opisno podkrepiti poimenovanje posameznega podnebja, čeprav to iz besedila ni razvidno. Zlasti ne, kadar so imena tipov podnebja, in to je v večini primerov, v učbeniku napisana z odebeljenimi črkami, da jih učenci kot pomembne pojme lažje zaznajo in usvojijo. Zaradi tolikšne pestrosti v poimenovanju se kaj hitro lahko zgodi, da učenci ne znajo pravilno razlikovati posameznih tipov ali ugotoviti, da gre za isti tip podnebja, ki je le drugače poimenovano. Ob tem pride tudi do problema pravilne lokacije v pokrajini. Postavi se lahko tudi vprašanje pravilnosti poimenovanja, zlasti če učenec uporablja učbenike različnih založb (v posameznem razredu), v katerih je določen tip podnebja različno poimenovan. Verjetno tudi učitelji kdaj naletijo na podobna vprašanja oziroma se znajdejo v dilemi glede pojasnjevanja. To bi lahko poudarili tudi zato, ker v učnem načrtu, tako v splošnih kot v operativnih ciljeh, niso navedeni tipi podnebij. Drugače rečeno, »ni konkretnih zahtev« po znanju poimenovanja tipov podnebja. Verjetno pa je določeno poimenovanje na neki ravni potrebno, da je mogoče podnebje obravnavati v kontekstu vsebin in ciljev učnega načrta. Ker v prenovljenem učnem načrtu (2011) ne zasledimo več pojmov (v preteklosti so bili učiteljem v pomoč glede vsebin in standardov znanja), je to prepuščeno strokovni odločitvi posameznega učitelja. Pri tem pa se odpira tudi vprašanje upoštevanja pravilnosti in doslednosti poimenovanja tipov podnebij pri zunanjem – nacionalnem preverjanju znanja. Prav v šolskem letu 2010/11, ko je potekal NPZ iz geografije, je bila namreč ugotovljena velika neusklajenost, ali in tudi »neznanje« glede poimenovanja posameznih tipov podnebja.

Morda so ugotovitve tega članka lahko izziv za bodoče pisce učbenikov geografije za osnovno šolo, za katero velja, da učenci pridobivajo osnovna znanja, ki jih bodo nadgradili z bolj zahtevnimi v srednji šoli. Ali bomo morda odprli tudi diskusijo o uvedbi ključnih pojmov v učni načrt?

Viri in literatura

1. Bahar, I., Košak, M., 2000, Geografija 7, za sedmi razred 9-letne osnovne šole, Ljubljana, Mladinska knjiga Založba.
2. Bahar, I., Račič, J., Resnik Planinc, T., 2003, Geografija 8, za osmi razred 9-letne osnovne šole, Ljubljana, Mladinska knjiga Založba.
3. Baloh, E., Lenart, B., 2011, Geografija 6, Učbenik za geografijo v šestem razredu osnovne šole, Ljubljana, Mladinska knjiga Založba.

4. Kolenc Kolnik, K., 2004, Geografija za 6. razred, Učbenik , Ljubljana, DZS.
5. Kolenc-Kolnik, K., Vovk Korže, A., Otič, M., Senegačnik, J., 2010, Geografija Afrike in Novega sveta, Ljubljana, Modrijan.
6. Novak, F., Otič, M., dr. Vovk Korže, A., 2004, Geografija za 8. razred, Učbenik, Ljubljana, DZS.
7. Novak, F., 2003, Geografija Slovenije , Učbenik z 9. razred devetletne in 8. razred osemletne osnovne šole, Ljubljana, DZS.
8. Miklavc Pintarič, S., Popit, S., 2005, Geografija 7, Učbenik za pouk geografije v sedmem razredu devetletne osnovne šole, Ljubljana, DZS.
9. Program osnovna šola. Geografija. Učni načrt. 2011. Ministrstvo za šolstvo in šport. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana.
10. Račič, J., Večerič, 2003, D. Geografija za osmi razred 8-letne in deveti razred 9-letne osnovne šole, Ljubljana, Mladinska knjiga Založba.
11. Senegačnik, J., 2008, Moja prva geografija, Geografija za šesti razred osnovne šole, Ljubljana, Modrijan.
12. Senegačnik, J., 2009, Geografija Evrope in Azije, Učbenik za 7. razred osnovne šole, Ljubljana, Modrijan.
13. Senegačnik, J., Drobnjak, B., Otič, M., 1999, Živim v Sloveniji, Geografija za 8. razred osnovne šole, Modrijan
14. Verdev, H., 2008, Raziskujem Zemljo 6, Učbenik za geografijo v šestem razredu osnovne šole, Ljubljana, Založba Rokus Klett.
15. Verdev, H., 2009, Raziskujem Stari svet 7, Učbenik za geografijo v sedmem razredu osnovne šole, Ljubljana, Založba Rokus Klett.
16. Verdev, H., 2010, Raziskujem Novi svet 8, Učbenik za geografijo v osmem razredu osnovne šole, Ljubljana, Založba Rokus Klett.
17. Verdev, H., 2011, Raziskujem Slovenijo 9, Učbenik za geografijo v devetem razredu osnovne šole, Ljubljana, Založba Rokus Klett.